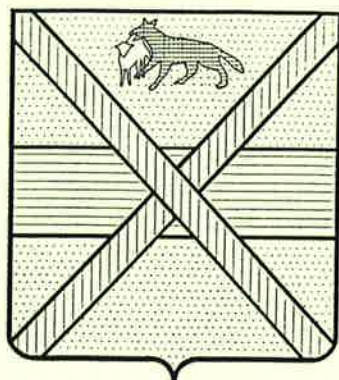

Berla

Heemkundige kring

Aleise Oppem Wolbertem

en omgeving

Archief en bibliotheek

Brusselsesteenweg, 73

1860 Aleise

Berla

heemkundige kring
meise - oppem -
wolvertem
en omgeving

raad van beheer :

S. Van Hemeldonck - Van Antwerpen, ere-voorzitster
R. Moyson, voorzitter
J. De Cuyper - ondervoorzitter
R. Moerenhout, secretaris
A. Jacobs, penningmeester
R. Moreau P. Carrière M. Van den Broeck J. Cornelissen F. Coene

ons tijdschrift :

verschijnt driemaandelijks
jaarabonnement en lidgeld : 300 fr A.S.L.K. 001-1189490-55
los nummer : 100 fr
(de auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage)

berla verzamelt :

- alle dokumenten over de fusiegemeente Meise zoals oude weekbladen, knipsels, zichtkaarten, foto's, strooibrieven, affiches, landkaarten....
- alle dokumenten over inwoners van de gemeente zoals doodsprentjes, familiearchief, foto's, akten van koop en verkoop, kavelbrieven..
- alle voorwerpen in verband met ambachten en stielen van vroeger, boerenalaam, leefmilieu en gewoonten van onze voorouders

werp niets weg, contacteer eerst Berla !

onze bibliotheek en archief :

toegankelijk iedere woensdag van 14 tot 17 u. (behalve op feestdagen en in de vakantieperiode)

onze heembabbelavond :

iedere tweede maandagavond van de maand om 20 u nodigen wij belangstellenden in de plaatselijke geschiedenis uit voor een gezellige "heembabbelavond" in ons lokaal. Resultaten van opzoeken en andere heemkundige ervaringen kunnen er uitgewisseld worden.

info :

voor dringende vragen kan men telefonisch terecht bij :

Mevr. S. Van Hemeldonck op 02 - 269.29.26
Raoul Moyson op 02 - 269.28.88
Roger Moerenhout op 02 - 270.24.50

zetel van de kring : berla vzw - brusselsesteenweg 73 - 1860 meise

INHOUD

Ten geleide		2
Omtrent het Hof Klein Nerom	Marc Gillisjans	5
Een dorp vergeten door Herman Vos	Frans Van Campenhout	11
Oude Meisese geslachten : Berlijs	Leo Lindemans	15
Uit het verleden	Florence Verbaanderd	17
Het Hof te Steene	José Anne de Molina	19
Toponymie Meise-Oppem-Rode	E. Van Hemeldonck	28
Kort genoteerd	Achiel Jacobs	30

BERLA

driemaandelijks tijdschrift

nummer 46 - december 1996

TEN GELEIDE

Onze vereniging treedt regelmatig naar buiten met tentoonstellingen, uitstappen en wandelingen, publicaties en dit tijdschrift. Gelegenheidsmedewerkers en "vaste waarden" wijden hun beste krachten aan het welslagen van dergelijke initiatieven maar vinden schaars waardering, zelfs niet binnen de eigen kring. Want veel van het voorbereidingswerk gebeurt in het verborgen en slechts op de resultaten wordt men beoordeeld. Maar zoals steeds staan de beste stuurlieders aan wal!

Vele jaren heeft Julia Cornelissen ingestaan voor de grafische vormgeving van ons tijdschrift. Uren onbezoldigd typen-, plak- en knipwerk, dikwijls nog de redactie zelf en "puntige" cursiefjes : het resultaat mocht gezien worden. Beroepshalve zal Julia enige tijd onbeschikbaar zijn voor BERLA en dit doet zich reeds in dit nummer gevoelen. In de mate van het mogelijke heeft iedere auteur de opmaak van zijn eigen bijdrage verzorgd, doch niet iedereen is een volleerde typograaf ! Daarom moet voor de toekomst onderzocht worden of door middel van "scanning" niet tot een éénvormig lettertype kan gekomen worden. Alvast onze dank aan de medewerkers die hun teksten op "diskette" zouden willen bezorgen.

Naar inhoud is deze aflevering een welhaast traditioneel Kerstnummer geworden. Marc Gillisjans brengt ons "omtrent het Hof Klein Nerom" een flinke portie familiehistoriek met bijhorend kaartmateriaal : teveel voor één uitgave.

Bij de voorstelling van Herman Vos'gedenkschriften op 13 september jl. hield Frans Van Campenhout een opgemerkte toespraak. De tekst verschijnt integraal in dit tijdschrift.

Leo Lindemans buigt zich over de stamboom "Berlijs" uit St.-Brixius-Rode en - terug van weggeweest - vertelt Florence Verbaanderd "uit het verleden". Jhr. José Anne de Molina is bij het Hof te Steene in Oppem aanbeland, fraai geïllustreerd met foto's van Achiel Jacobs, die ook "kort genoteerd" voor zijn rekening nam.

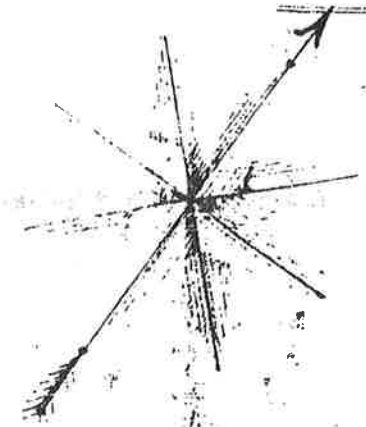
Aan de monnikenvlijt van Mevrouw E. Van Hemeldonck hebben wij niet alleen de zoveelste toponymische bijdrage te danken, maar ook de beste - kalligrafische - wensen voor 1997 van

BERLA

* * * * *

Sterre gij moet er niet stille staan
Ze moet met ons naar Bethleem gaan
Naar Bethleem de schone stad
Waar Maria met heur kindeken zat
Het kindeken heeft zolang geleefd
Dat 't hemel en aarde geschapen heeft
Hemel en aarde altegaar
Wij wenssen u een gelukkig jaar!

1236

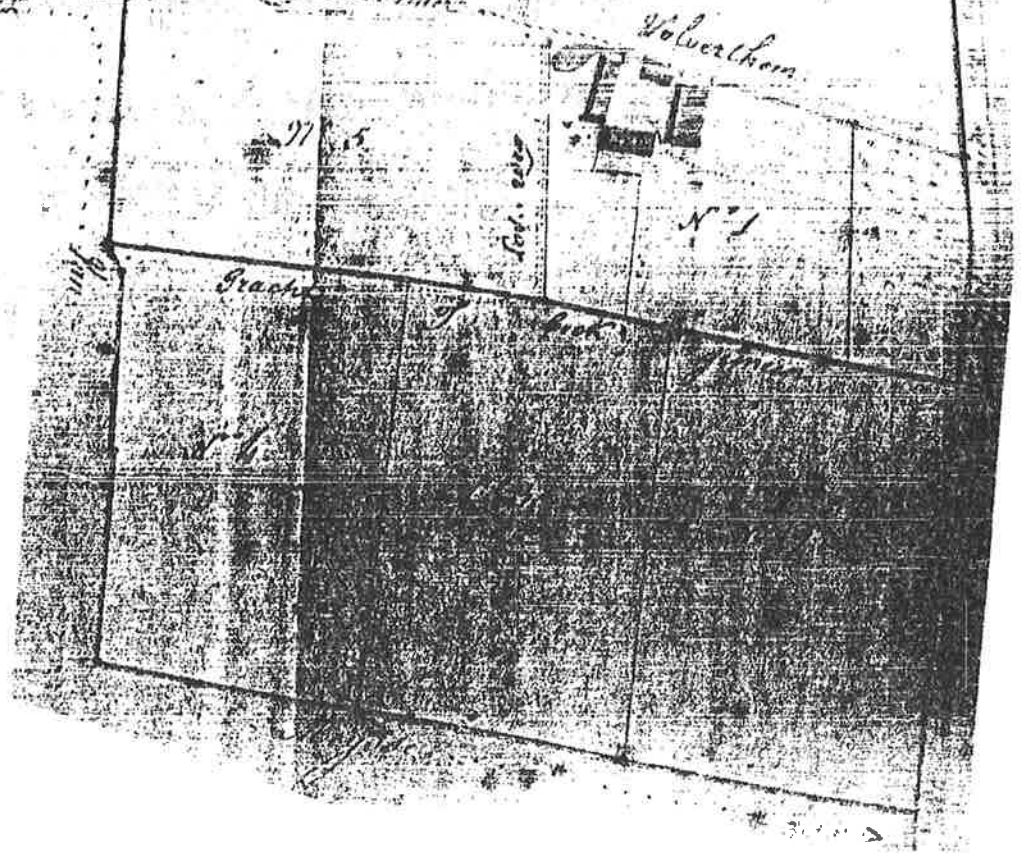
niet mede rekenen.
De Buitenhof Straet
Wijlweg
Pietra Van Wierck

Jaan Holbrecht
gebruiker
P. Van Dooren

Wijlweg
N° 8.
N° 9.
Gracht
N° 7.
Lot. 2000.

Nicolaas Nijnd
Nicolaas Van
Meerwinnel
Lot. 2000.

Hoek
N° 10.
N° 11.
Gracht
N° 12.
Lot. 2000.
Volverthorn
N° 13.
Lot. 2000.

OMTRENT HET HOF KLEIN NEROM

Eén van vele boerderijen uit onze regio waar weinig over gekend staat is het Hof Klein Nerom. Halverwege de huidige Patatestraat bemerkt men, komende van Nerom en rijdende naar Westrode, langs de linkerzijde, enigzins afgelegen van de straat een bouwvallige boerderij. Heden is het eigendom van de maatschappij Haviland die halverwege de tachtiger jaren het goed verwierf. Tevoren had omtrent 1980 de laatste pachter, Desideer Cloots het door de studie van notaris Van den Eynde verkocht aan de Heer Devriendt uit Grimbergen welke het verderverkochte aan de Heer Robberechts uit Londerzeel ; de familie Cloots was op het Hof gekomen langs Jozef Boon, gehuwd met Rosalie Cloots, welk echtpaar het eigendom kocht van de familie Orban uit Brussel. Doordat de kinderen Cloots de boerenstiel hier niet verder zetten, werd er geen specifieke bestemming meer gegeven aan de gebouwen zodat deze vlug aftakelden en door weer en wind in puin vielen.

Alfred Orban -Van Volxem was er de eigenaar van geworden in 1906. Tevoren was het goed eigendom van Leon Pangaert d' Opdorp uit St. Gillis Brussel die het anno 1905 kocht van de familie Van Ginderachter eveneens uit Brussel. Deze familie had het hof verworven begin 1836 in openbare koop van de erfgenamen Moerenhout - Gillisjans, die er een paar generaties op geboerd hadden.¹ Toendertijd was het een mooi hof omringd door wallen (waarin vlas geroot werd), toegankelijk langs een grote poort die uitgaf op de binnenkoer en hetwelk goed onderhouden was door de toenmalige pachtersfamilie Moerenhout.

Op de kadastrale kaart van Popp, opgemaakt omstreeks 1865, vinden we het Hof genaamd Klein Nerom onder sectie A 495. De gronden die ertoe behoorden dragen nummers die erop volgen en aan voorafgaan.

Nemen we de kadastrale kaart van Van der Maelen (ca. 1835) samen met de kadastrale atlas opgemaakt in dezelfde periode door baron d' Huart, minister van Financiën, dan zien we hierop geen wezenlijke verschillen voorkomen. Althans niet voor betreffend goed. We vinden het beschreven onder de nrs. 493/497 - 499/500 en 515/518 van sectie A Boskantveld, als eigendom van Jacques Van Ginderachter.

Anno 1776 wordt landmeter J.B. van Nieuwenhuyzen door de kerk van Meise en Rode belast met het opmaken van een kaart waarop haar goederen en de regenoten ervan worden aangeduid. Hij baseert zich hiervoor op de " caerte figueratief van Wolvertem " uit anno 1715² Jan Peeters wordt er nog steeds op vermeld als pachter van het Neerhoff, perceel 56, uit de kaart E van 1715.

Een nog oudere kaart is deze opgemaakt de landmeter J. De Deken voor de abdij van Dielegem die er haar tienden had liggen. Het is een mooie kaart uit het jaar 1747³ waarop we het hof, hier Hof te Neerhem genaamd, nog zien afgebeeld staan met drie afzonderlijke gebouwen (zoals heden), enigzins van de straat (toen ook reeds Patatestraat geheten), verwijderd.

¹ K.B. Albertina : Kaarten en Plattegronden : atlas Huart en kaart Van der Maelen.

N.B. Crick - Londerzeel 36226 akte 9, 24 en 35 (verkoop onroerend) op 18 2 1836 aan Jacques Van Ginderachter, brouwer uit Brussel ; akte 54 (verkoop huisraad), akte 117 (verkoop van de vruchten op de velden).

² P.A. Meise : kaartboek met metingen door landmeter van Nieuwenhuyzen, opgemaakt anno 1776, voor de goederen van de kerk van Meise en Rode. Hierop wordt het Nederhof aangeduid als zijnde het perceel 66, en sommige percelen van de Heer van Bellingen zijn nu in handen gekomen van de Heer Wouters, drossaard van Wolvertem.

³ ARA. : Kaarten en Plannen in handschrift : 3062C.

En nog wat vroeger, werd anno 1715 een " caerte figueratief " gemaakt door landmeter Mottaer ⁴ die in deze periode de gekende landmeter J. Van Acoleyen als tegenspeler had.

Op deze kaart vinden we nu echter dat het hof, aangeduid door twee gebouwen, een vijftigtal meter meer Neromwaarts, aan de straat gelegen is ; straat die nu " Paelstraete " wordt genoemd. Het betreft het perceel nummer 56 in de grootte van 9 bunder 3 dagwand en 82 roeden, genoemd " het Neerhoff ", en waarvan Jan Peeters de pachter was. De eigenaar is alsdan de Heer P.A. Van Bellingen zoon van Michiel en van Maria van Vilvoorde die bijna gans deze omgeving door erfenissen in bezit had gekregen.⁵

In deze studie beperken we ons echter tot de periode enkele decaden voor en enkele decaden na het Ancien Régime omdat toen de familie Moerenhout - die heden nog steeds naamdragers te Nerom en Westrode heeft - op het Hof boerde ; het was de tijd waarin Adriaan Moerenhout **pachter en ook eigenaar** van het hof was geworden. ⁶

Voor hem was zijn vader Norbertus Moerenhout de pachter maar deze had het Hof slechts in huur. Nadat Adriaan anno 1831 testamentloos was overleden, komt het Hof in onverdeeldheid aan zijn nog levende kinderen of kindskinderen om anno 1835 door de erfgenamen verkocht te worden.

Adriaan Moerenhout werd geboren te Westrode op het pachthof en gedoopt in de kerk van Wolvertem op 22 1 1750. Hij was de zoon van Norbertus Moerenhout (° Rossem 1700 en + Wolvertem 1788) die te Imde anno 1729 trouwde met Elisabeth De Boeck (° Imde 1710 en + Wolvertem 1794), en huwde te Wolvertem op 14 1 1772 met Elisabeth Gillisjans die te Imde op 21 10 1750 werd geboren. Getuigen op hun huwelijk waren Norbertus en Judocus Moerenhout.

Alvorens te huwen had het koppel echter dispensatie van de aartsbisschop van Mechelen moeten bekomen omdat ze bloedverwanten waren in de derde en de vierde collaterale graad.⁷

4	Robbrecht de Boeck	1662	Magdalena Meert	3
3	Jacoba de Boeck 1682 Peeter Moerenhout		Andreas de Boeck 1700 Anna Mertens	2
2	Norbertus Gillisjans 1709 Magdalena Moerenhout		Elisabeth de Boeck 1729 Norbert Moerenhout	1
1	Jan Gillisjans 1748 Catharina Vinck			
	Elisabeth Gillisjans	1772	Adriaan Moerenhout	

De eerbare Adriaan en Elisabeth waren woonachtig op de " **Hof te Nerom** " ook nog het " **Hof ter Pat** " genoemd ⁸ hetgeen ze voor de prijs van 3 762 guldens afkochten van Heer Peeter Gambier & Co, agent ten Hove en procureur van Zijne Majesteit 's Privaten Raad, op 19 9 1785. Het Hof had toen een oppervlak van 10 à 11 bunder.⁹

Om deze som te betalen gingen ze op 16 9 1785 een hypothecaire lening aan ten belope van 3000 gulden, tegen een intrest van 140 gulden per jaar, bij Sieur Michel Joseph Jannotte uit Brussel.

⁴ ARA. : Kaarten en Plannen in handschrift 1171 kaart E. In vergelijking met het werk van J. Van Acoleyen is dit een zeer slecht getekende kaart, onnauwkeurig en niet gekleurd - dit werk wordt best gelezen samen met de Cohierboeken van Wolvertem uit het fonds Schepengriffie van Brussel 9907 tot en met 9910.

⁵ Loting voor notaris Jan Balthazar Van der Borgh uit Brussel dd. 21 5 1712 (m.f. 752.452)

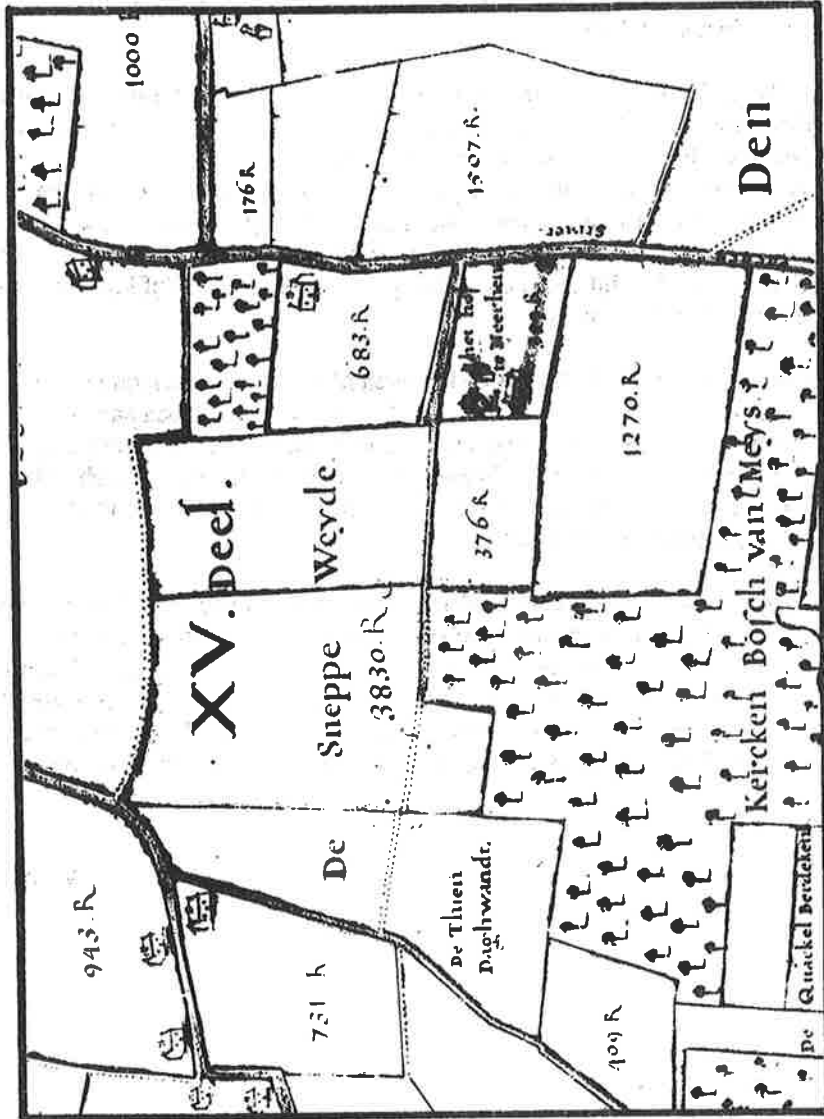
⁶ Hierbij willen we vermelden dat in het boek " de Geschiedenis van Wolvertem " door Verhasselt, Vertonghen en 't Kint enige fouten staan in betrekking tot het Hof ; nl. op de p. 200 bovenaan, 214 bovenaan en 437 4/. Het Hof Klein Nerom was geen eigendom van de abdij van Dielegem en onder sectie A 496 vinden we wel het Hof Klein Nerom maar niet het Hof te Nerom.

⁷ Huwelijksregister Wolvertem : " cum dispensatione in duplici impendimente consanguinitatis terti et quarti gradus linea collateralis Archiepiscopi Mechliensis ".

⁸ K.B. 556, 1477 en 1728.

⁹ S.G. Wolvertem 7768 en N.B. 8310 akte 140 : de Mendevil - Brussel.

HOF TE NEEROM.

TJENDEKAART

ANNO 1747.

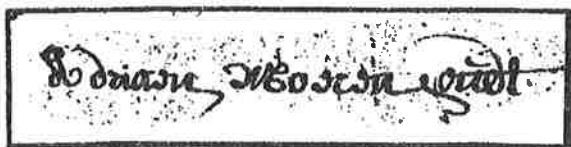
(K & P in h 3062 C.)

Bemerck hoe men de per-
ceelsgrenzen van 1835
nog kan overbrnngen
op deze kaart -

Als pand diende het zopas gekochte pachtthof (waarop nog een rente rustte : zie verder) en 1/2 bunder land te Leefdaal gelegen, hetwelk ze gekocht hadden van Andreas van Humbeek ¹⁰ wiens moeder Maria de Boeck nog eigen nicht was van Adriaan's moeder, Elisabeth de Boeck.

Als borg stelde zich zijn broer Judocus Moerenhout.

Adriaan ondertekende de akte terwijl Elisabeth een eenvoudig kruisje plaatste. ¹¹

Het Cohierboek van Wolvertem geeft gedetailleerd weer welke de bezittingen waren van Norbertus en later van zijn zoon Adriaan. ¹²

Op 3 9 1812 zien we het echtpaar opnieuw een eigendom in den Boskant komen te verwerven. Het betrof een huis, staande op de grond van de Prins Tour & Taxis ¹³, maar eigendom van H. van Campenhout - Jacobs, voor de som van 300 francs.

Op dat ogenblik had het echtpaar nog negen kinderen in leven waarvan sommigen reeds getrouwd waren. Enige maanden na de koop komt moeder Gillisjans echter te sterven en vader Adriaan staat er dan alleen voor. Twee meisjes kwamen vroegtijdig te sterven, een kindje stierf reeds bij de geboorte terwijl drie zoons ingelijfd werden in de legers van Napoleon. Vijf kinderen huwen en vier blijven ongehuwd op het Hof wonen.

Na de dood van hun vader komen de kinderen Moerenhout samen bij notaris Crick uit Londerzeel om er op 19 3 1834 een kontrakt te laten opmaken waarbij zij voldoen aan het verzoek van J.I.J. Gambier tot hernieuwing van de titel der eeuwigdurende rente van 423,28 francs die eertijds op het pachtthof rustte, ten voordele van Sieur J.I.J. Gambier, kleinzoon van Peeter Gambier hogergenoemd. ¹⁴

Dezelfde notaris komt dan anno 1836 de volledige verkoop van de ouderlijke goederen te regelen. ¹⁵

De verkoop gebeurt dan als volgt :

- op 16 1 1836 worden de voorwaarden opgesteld tot verkoop van 12 loten grond (zie hierna sekties A en B)
- op 16 3 1836 geschiedt dan de openbare veiling van de inboedel. Het omvat een dertien pagina's dik beschrijf, samengesteld uit 234 posten waarvan de opbrengst 4 992,65 francs bedraagt.
- op 13 7 1836 gebeurt dan de openbare veiling van de vruchten, onderverdeeld in 70 loten. We leren hieruit dat deze gelegen waren op de volgende velden : den Tol, het Poelblok, den Doorn, de Lange Weyde, den Steert, de Steenen Trap, de Lange Streck en het Heydeveldeken.

¹⁰ N.B. van Campenhout - Londerzeel : akte van 23 1 1782.

¹¹ N.B. 10051 akte 53 : Baetens - Brussel.

¹² S.G. 9905 p. 303, 308 en 316.

¹³ N.B. 36224 akte 43.

¹⁴ N.B. Crick - Londerzeel : 36224 akte 43. De rente is nu omgerekend in Belgische francs.

¹⁵ N.B. 36226 akten 9, 54 en 117. Tevoren, nml. op 13 7 1835, hadden de kinderen reeds de volmacht gegeven aan P.T. de Cleene uit Kapelle op den Bos om het sterfhuis van hun ouders, samen met dit van hun broer en zuster die kort tevoren waren gestorven, wettelijk in orde te stellen.

Zoals hoger even aangehaald waren de goederen nog belast met renten en een kapitaal :

1/ een rente, ingesteld door Juffrouwe Catharina Francisca Ansiau, weduwe van procureur du Prenne en grootmoeder van Peeter Gambier.¹⁶ Bij de opstelling van haar franstalig testament van 28 3 1733 voor notaris Messurolle uit Brussel ¹⁷ wordt bepaald dat er dagelijks een H.Mis dient gecelebreerd te worden in de kapel van het H.Bloed, geheten Salazar, te Brussel waarvoor de priester hiertoe aangesteld, een vergoeding van 200 gulden per jaar bekommt.¹⁸

Het pachthof was in die tijd in huur door (*Norbertus*) Moerenhout .

2/ een som van 5510 francs geconstitueerd door Adriaan en Elisabeth in het voordeel van Sieur Michel Jannotte, daarna van diens weduwe Juffrouwe Joanna Seldenslagh, daarna van diens echtgenoot om tenslotte overgegaan en verkocht te zijn aan J.B. de Moor de Mentock.¹⁹

In het jaar V der Franse Republiek wordt de pachter belast en we vinden een aanslagbiljet voor direkte belasting op hem toegepast, terug :²⁰

Valeur locative (belasting op deuren en vensters)	: op 20 francs geschat.
l' Industrie (de personenbelasting)	: op 298 francs geschat.
Revenu foncier (grondbelasting)	: op 320 francs geschat.

Wat een belasting van 4 francs 15 centimes meebrengt.

Wanneer we dat vergelijken met andere gezinnen, dan stellen we vast dat deze op tien maal minder worden aangeslagen.

We mogen dus wel stellen dat de familie Moerenhout er meer dan warmpjes inzate !

De aangifte gedaan op het kantoor van Registratie en Domeinen te Vilvoorde na de dood van Adriaan Moerenhout is summier. Er wordt slechts melding gemaakt van een pachthof met omtrent 12 bunder land erbij en van een weide in de grootte van 3 dagwand.²¹

¹⁶ Het huurkontraat vinden we op 6 4 1773 in akte 39 verleden voor notaris Focquet (m.f. 1134401). We leren er uit dat Norbertus Moerenhout het hof sedert lang in huur had en voor opnieuw negen jaar huurt, van Kerstmis tot Kerstmis, en de eerste betaling ten belope van 300 gulden, zal vallen op Kerstdag 1774 ; verder volgen dan enkele bladzijden beschrijf van de voorwaarden waarvan we onthouden dat alle lasten zowel opgelegd in oorlogs-als vreedstijd, op de huurder vallen, dat in geval van storm of ontij de huurder binnen de drie dagen een bevoegde instantie moet komen laten bestatigen, dat alle jaren twee karweien met wagen en paard ten vordede van de verhuurder dienen gedaan te worden, enz.....

¹⁷ N.B. 2858 : het echtpaar du Prenne - Ansiau had dit pachthof gekocht voor 5400 gulden van heer Alexander Menten Jr. op 26 10 1722. Jan Peeters was toen pachter : S.G. Wolvertem 7763 p. 24. Deze rente, ingesteld door Juffrouw Ansiau, rustte oorspronkelijk op twee huizen op de Vismarkt te Brussel en op een hofstede in de Huidevetterstraat te Brussel maar haar testament van 28 3 1733 bepaalde dat deze goederen zouden ontlast worden van hun rente en dat deze rente voortaan zou rusten op haar goederen genoemd " la cense sous Wolverthem " zijnde het pachthof gemeenlijk genoemd het pachthof te Nerom met de huizen, schuren, stallen en andere edificien erop staande, met land en gronden beslaande 10 à 11 bunder. Hiervan werden er geschriften opgemaakt op 24 7 1740 voor notaris Van Veen uit Brussel en voor schepenen van Brussel geannoteerd op 9 10 1740. Bij deling van de goederen Ansiau aan haar erfgenamen Gambier voor notaris Focquet uit Brussel op 10 7 1773 en 25 9 1773 (m.f. 1134401 akte 73 en 91) waarvan ook oktroi in de Raad van Brabant op 3 9 1773 werd nog eens bevestigd dat voornoemd pachthof met de goederen eraan indivies werd gehouden tot gemakkelijke van belasting met de rente van 200 gulden (zie ook notaris Focquet, m.f. 1134405 akte 74 van 12 12 1780.

Op 28 12 1780 (S.G. Wolvertem 7767 p. 520) wordt nogmaals aangehaald door P.J. Gambier, agent ten Hove, dat deze rente voortaan alleen zal rusten op het pachthof gemeenlijk genoemd het Pachthof te Neerom met 10 à 11 bunder land eraan, dat sedert lange jaren door Norbertus Moerenhout in huur is gehouden en welk pachthof en goederen bij de deling van 25 9 1773 voor notaris G.D. van Veen (geen archief meer) indivies zijn gehouden om te dienen tot de vervanging van de rente op de twee huizen en de hofstede te Brussel.

¹⁸ Hiervan bestaan er een oppignoratiebrief voor schepenen van Wolvertem op 28 12 1780 (S.G. 7763 p.520)

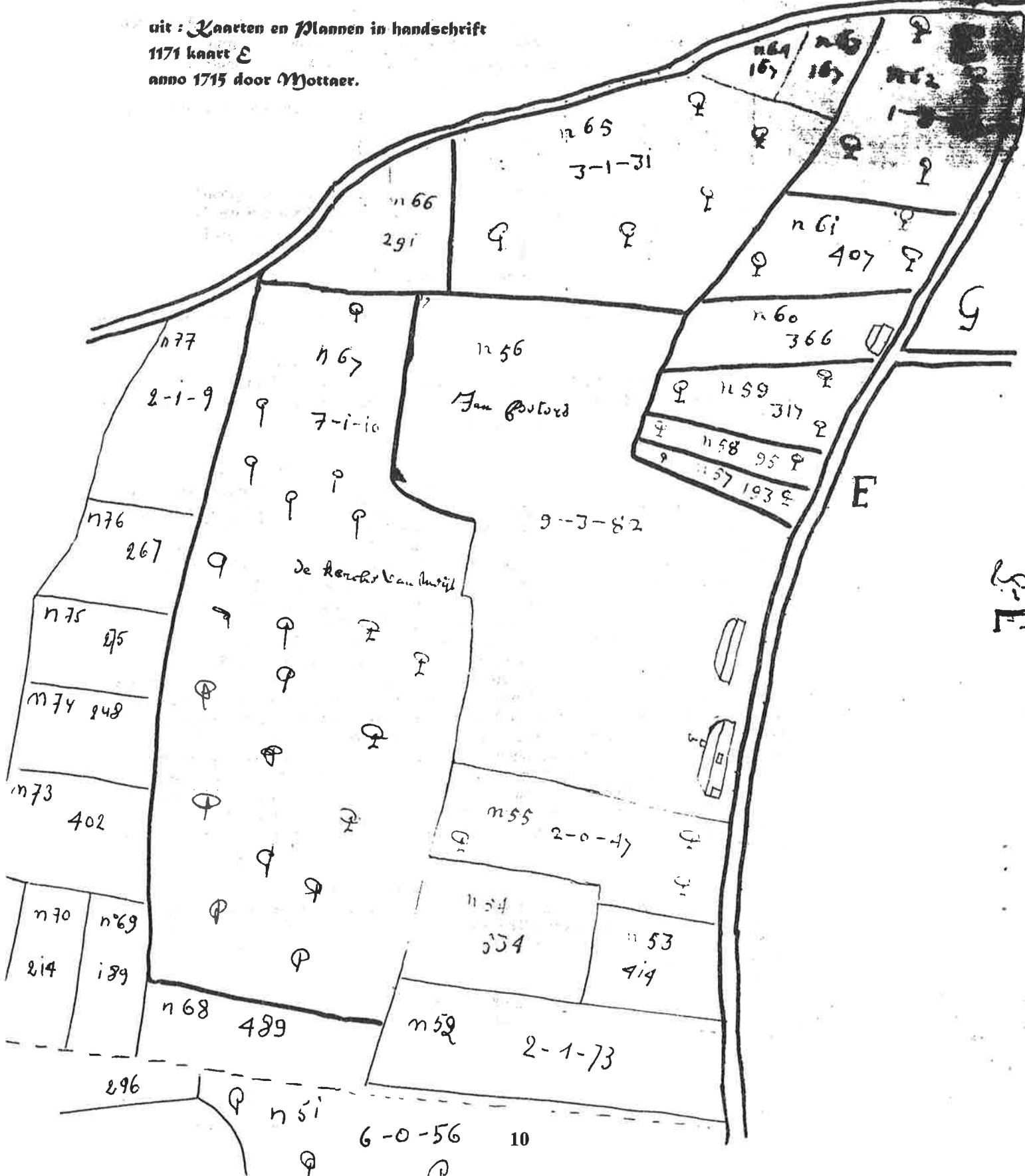
¹⁹ R & D inv T 068 : 2133 akte 779. Het kapitaal van 3000 gulden is nu omgezet in Belgische francs.

²⁰ uit inventaris Daelemans Frank : T 079 nr. 662 ter ARA.

²¹ R & D 2124 akte 282.

Goederen rond het Hof Klein Merom.

uit : Kaarten en Plannen in handschrift
 1171 kaart E
 anno 1715 door Mottaer.

MEISE. 13 SEPTEMBER 1996.

VOORSTELLING VAN HET BOEK VAN HERMAN VOS :

EEN DORP VERGETEN

Toen in de jaren dertig de gemeenten van Vlaams-Brabant aangesloten werden op de gasleiding, raakte Meise door een spel van de administratie later aangesloten dan de omringende gemeenten. En als de jonge Meisenaars dan naar een naburig dorp trokken en het daar met leeftijdgenoten aan de stok kregen, werd hen telkens het verwijt nageroepen: Maas zonder Gaas. Meteen werd hen duidelijk gemaakt dat ze niet te hoog van de toren moesten blazen want dat ze op economisch gebied ten achter waren. Toch leerde meester Ooms later aan de kinderen in de jongensschool: "Ik ben fier een Meisenaar te zijn. Ten eerste omdat Meise een mooie gemeente is, ten tweede omdat baron d'Hoogvorst ook een Meisenaar was". Hij had nog twee of drie redenen bijeengesprokkeld. Ik had altijd het gevoel dat hij hard heeft moeten zoeken om al die redenen te vinden waarom wij toch zo fier moesten zijn in Meise te wonen. Pas later, als men na jaren afwezigheid terug in zijn geboortedorp komt en een zekere weemoed meespeelt, en men de schilderachtige en romantische hoekjes, de mooie gebouwen ziet waar men vroeger achteloos aan voorbijging, beseft men dat Meise echt een mooie gemeente is.

Het Meise van vijftig, zestig jaar geleden was nog een landelijke gemeente van ongeveer tweeduizend inwoners. Iedereen kende iedereen. Dat had voordelen: iedereen groette elkaar, men maakte tijd voor een babbel. Maar het had ook nadelen. Want men kon geen vinger verroeren of heel het dorp wist het en er werd dan ook veel geroddeld. Als een vreemdeling in Meise vroeg naar een zekere Van Campenhout, Van Humbeek, Vos of De Donder, kon men hem in vele gevallen niet wegwijs maken. Maar wanneer gevraagd werd naar Jaak van Kiek, Jean van Titteke, Jef van Delhaize, Waar van Pajen, Wis van Piteys, Lizette van Klosser, Tieteren en Tornijnen of Jean van Pie van Rik uit 't Schuur, wist iedereen direkt wie er bedoeld was. Niet alleen de mensen hadden een bijnaam, ook straten en pleinen. Het dorpsplein was de Place Loens. De Boechtstraat aan de Place Loens heette steevast de Kuipestraat omdat er aan het begin van die straat iemand woonde die De Cuyper heette. En aan de overkant was de Puttemansberg, want boven op de Place Loens had indertijd Putteman gewoond, jarenlang burgemeester van Meise, tegelijk brouwer en bierhandelaar. Men had ook een Pastoorsberg, een Hasseltse berg en een Blaenberg. Een vreemdeling zou zich hier in Klein Zwitserland gewaand hebben.

De meeste Meisenaars leefden van de landbouw of waren stielmannen. Een paar hadden gestudeerd: de drie moyennes – dat was lager middelbaar tot vijftien jaar. Ze waren bedienden en zijn met hun driemoyennes bureeloverste of bankdirecteur geworden. Meise had geen dokter. Wie absoluut hulp nodig had, kon een beroep doen op dokter Van den Brulle, die in Wolvertem in de Hoogstraat woonde. Pas rond 1938 kreeg Meise een eigen dokter, De Meuter die zijn praktijk begon aan de nonnekensschool tegenover het standbeeld van de baron. Tekenend voor de toenmalige dorpsmentaliteit is bijvoorbeeld dat die dokter De Meuter, die toch een van de meest gestudeerde mensen van Meise

was, als student of jonge dokter uren lang kon staan praten op de Place Loens met volksmensen als Dikke Fideel. Trouwens, geleerdheid en gestudeerdheid werden niet zeer hoog aangeslagen. Wie gestudeerd had maar niet de gave van het woord bezat, niet gemakkelijk kon spreken in groot gezelschap, was voor de mensen van Meise "ne geleerde stommerik". Anderen die niet gestudeerd hadden maar die het wel goed konden zeggen, zeker als ze een paar pinten ophadden, werden veel hoger aangeslagen.

De inwoners van Meise waren nagenoeg allemaal katholiek. Meise werd dus bestuurd door een katholiek gemeentebestuur. Maar er waren meer kandidaten om in het bestuur te zitten dan er plaatsen waren. En dus waren er twee partijen, de Horzels en de Ressen. Veel verschil in programma was er niet, als ze al een programma hadden. Het was eerder een kwestie van personen en folklore. Iedere partij had zijn fanfare en vooral in verkiezingstijd laaide het politieke leven hoog op. Er waren meetings en bonte avonden om geld in de kas te krijgen. Maar die bijeenkomsten werden haast uitsluitend bijgewoond door gelijkgezinden, en ik geloof niet dat er veel kiezers van gedacht veranderd zijn na het bijwonen van zo'n meeting. Die meetings gingen trouwens door in cafés wat de aantrekkelijkheid ervan aanzienlijk vergrootte. Pas in de jaren zestig kwam er in Meise een derde partij: de liberalen. Ze behaalden meteen drie zetels, wat in Meise ervaren werd als een politieke aardverschuiving.

Er was trouwens in de jaren veertig en vijftig nog wat anders mis op godsdienstig gebied. Men constateerde dat het in Meise al veertig, vijftig jaar geleden was dat er nog een priesterroeping was geweest. In de meeste Vlaamse dorpen had men toen geregeld een jongen of meisje die priester of kloosternon werd. En in Meise was dat al een halve eeuw niet meer gebeurd. Men leefde en dacht in de pré-conciliaire tijd en in volle ernst werd de mening naar voor geschoven dat in het verleden een persoon of een groep Meisenaars een zware zonde had bedreven. En dat God daarom Meise strafte. De vloek moest weggenomen worden en het was hoogtijd dat er nieuwe roepingen kwamen. De eerste priester die in Meise zijn eremis deed, was Roger Lafont in 1952. Maar die was eigenlijk niet echt van Meise, zijn familie was ingeweken. Dus was het nog niet zo zeker dat God aan Meise vergiffenis had geschonken. Men heeft nog een paar jaar moeten wachten voor ook uit de jeugd van Meise een nieuw religieus elan opbloeide.

Een belangrijke periode in de geschiedenis van Meise is de periode van de keizerin. Zij was de zuster van koning Leopold II en de tante van koning Albert en tevens keizerin van Mexico. Nu waren er meerdere dorpen in Vlaanderen waar men een graaf, hertog of baron had, soms zelfs een prins. Maar een keizerin! Ze kwam van ver over de oceaan, had zich in Amerika en Europa op verschillende plaatsen kunnen vestigen. Dat ze uiteindelijk in Meise kwam wonen, was voor vele Meisenaars een bewijs dat Meise wel een heel bijzondere gemeente moest zijn.

Die keizerin heeft bijna vijftig jaar lang het leven van Meise bepaald. Of door haar aanwezigheid mee bepaald, want zijzelf was een zieke vrouw. Een groot deel van Meise, onder meer de huidige Kruidtuin, was haar domein. Vele boeren pachtten hun grond van de keizerin. En tientallen Meisenaars werkten op het kasteel, in haar bossen en

landerijen. Toen de keizerin in 1927 stierf, was dat voor vele Meisenaars een groot verlies en het einde van een belangrijke bron van werkgelegenheid.

Nu was het in die tijd gewoonte dat iemand van adel of die er warm inzat, zijn rijkdom etaleerde. Men zou zich geschaamd hebben als men op tafel net genoeg spijzen bracht voor iedereen. Het was een vorm van welstand dat er ruim overschot was. En de overschot van 's middags kon uiteraard niet 's avonds of 's anderendaags opnieuw opgediend worden. Als dat zo was bij een gewone graaf of baron, des te meer bij een keizerin! Aan tafel werden schotels opgediend met genoeg eten voor vijftien, twintig man. De keizerin nam daar een klein stukje van, knabbelde er wat aan en de rest werd terug afgediend. Het personeel at er iedere middag zijn buik vol van alles wat van de keizerlijke tafel afgeruimd werd. Soms was er zelfs zoveel overschot dat eten mee naar huis ging en de hele familie er zich aan te goed deed. Niemand had daar vragen bij; vele mensen hadden het niet breed en in het keizerlijk domein zaten er honderden hazen en konijnen, fazanten en ander wild.

Niet alleen kon men eten van de tafel van de keizerin, haar aanwezigheid was ook een waarborg en veiligheid. Toen de Duitsers in 14-18 ons land bezetten, beschouwden ze het keizerlijke domein als Oostenrijks grondgebied en zetten er geen voet binnen. Mensen van Meise die wat mispeuterd hadden, konden er onderduiken en werden er niet verontrust.

De jaarlijkse processie werd in die jaren omgeleid door het keizerlijk domein. Normaal gaat de processie door de dichtbevolkte straten om aan zoveel mogelijk mensen de gelegenheid te geven hun huizen te versieren en het Heilig Sacrament te aanbidden. Maar in de jaren van de keizerin maakte men een omweg van een tot twee kilometer om voorbij haar paleis te komen. En in de deuropening verscheen dan een oud vrouwke, in zwart of grijs gekleed, met een zwart kapje over haar hoofd. Het mens wist waarschijnlijk niet eens waar het allemaal over ging. Maar men is keizerin of men is het niet!

Toen ik voor een tiental jaren het beroemde boek "Honderd jaar eenzaamheid" las van de Zuid-Amerikaanse schrijver Garcia Marquez - een boek dat de geschiedenis vertelt van een Zuid-Amerikaans dorp Macondo, met zijn vele wisselvalligheden en typische en schilderachtige figuren - dacht ik: we moeten niet altijd naar verre continenten kijken; Meise heeft met zijn rijke geschiedenis en kleurrijke figuren stof te over voor een Vlaamse versie van "Honderd jaar eenzaamheid". We moeten alleen een schrijver vinden die deze geschiedenis tot een boeiend en meeslepend geheel kan verwerken. Iemand die kan vertellen; maar tegelijk iemand die in Meise gewoond heeft en die Meise kent; niet uit documenten maar, om het met een parafrase op Felix Timmermans te zeggen, Meise geproefd, gevoeld en geroken heeft.

Ik ben blijkbaar niet de enige die in die richting heeft gedacht. Ook de Heemkundige Kring van Meise dacht zo en toen ze Herman Vos vroegen om dat werk te schrijven denk ik dat ze de beste keuze hebben gemaakt.

Wie ooit een boek van Herman Vos gelezen heeft, weet dat hij kan vertellen. Zijn debuutnovelle "De zonen van Pepe Gimenez" is nu al meer dan vijfendertig jaar oud maar wordt nog altijd in vele scholen gelezen en besproken als een voorbeeld van zuivere epiek.

Vos heeft zijn jeugd in Meise doorgebracht, woonde hier nagenoeg aan de overkant

van het Cultureel Centrum in een burgershuis met tuin en vijver en een bruggetje. Hij heeft meneer Ganz gekend, Janneke van de koster, de meesters Ooms, Amerijckx en Krokaert, en was als ravottende en nieuwsgierige knaap overal bij. Hij had bleek blond haar, durfde wel eens deugnietenstreken uithalen, was weliswaar niet de Witte van Zichem, maar de Witte van Vos van Meise. Hij noemt zichzelf "een bourgondiër die een gelukkige jeugd heeft gehad in Meise". Hij kan dus voor een flink stuk vertellen uit eigen ervaring.

Maar Vos is meer dan een boeiend verteller. Na zoveel jaren kijkt hij op zijn jeugd en geboortedorp, op de mensen die hij gekend heeft, neer met een zekere weemoed omwille van een tijd die onherroepelijk voorbij is. Er is een afstand gekomen en hij kan nu gebeurtenissen relativeren en met humor benaderen. Hij ziet dat er nu vele mooie plekjes, mooie gebouwen verdwenen zijn. Maar hij is tegelijk niet blind voor de vele onvolkomenheden, de armoede en mizerie in die "goede oude tijd". Er moest hard gewerkt worden; jonge mensen stierven van ziekten die nu gemakkelijk te genezen zijn; en ofschoon officieel iedereen katholiek was gebeurden er toch nog vele dingen die het daglicht niet mochten zien. Vos' boeiende verteltrant, gekoppeld met humor en weemoed, roept meermaals herinneringen op aan Ernest Claes.

Nu is Meise weliswaar een dorp uit de duizend. Maar we mogen niet te chauvinistisch zijn. Wat in Meise gebeurd is, is onder andere omstandigheden en met andere namen ook in andere dorpen gebeurd. Het leven vijftig zestig jaar geleden was overal min of meer hetzelfde. Het boek van Herman Vos is dan ook meer dan een folkloristische geschiedenis van een Brabants dorpje. Het is een beeld van het leven vroeger in heel Vlaanderen en wellicht in heel West-Europa. Het boek is dan ook niet alleen interessant voor geboren en getogen Meisenaars, maar zal iedereen boeien die geïnteresseerd is in ons nabije verleden.

Of het boek van Herman Vos een even groot succes zal worden als het Zuid-Amerikaanse "Honderd jaar eenzaamheid", weet ik niet. En eerlijk gezegd, ik hoop van niet. Niet dat ik het de auteur en zijn uitgever niet gun. Maar stel u voor wat er zou gebeuren. De volgende maanden en jaren zou Meise overrompeld worden door Amerikanen, Japanse en Chinese toeristen die alle schilderachtige plekjes willen fotograferen, alle typische figuren willen interviewen. Er zouden hotels en buildings oprijzen van negen of tien verdiepingen. En als na enkele jaren de belangstelling luwt, blijft er een spookdorp over zonder hart en zonder ziel, net als het Macondo van "Honderd jaar eenzaamheid". Ik hoop dat het boek van Herman Vos een bestseller wordt in Vlaanderen en Nederland, dat het voor Meise niet het begin is van honderd jaar eenzaamheid maar het relaas van een dorp dat men nooit zal vergeten.

Frans Van Campenhout

OUDE MEISESE GESLACHTEN

Berlijs

(uit Sint-Brixius-Rode)

De naam Berlijs, waarschijnlijk afgeleid van de vrouwennaam Berlindis, leek aanvankelijk gekoppeld aan de mansnaam Bertram. Toeval of niet, beide namen zijn ontsproten uit de Germaanse stam bercht, brecht of in het Engels bright, wat schitterend betekent (1).

Te Merchtem leefde ca. 1450 een Bertraem BERLIJS (2), vermoedelijk voorvader van de stam hierna.

I. Christiaen BERLIES, te Sint-Brixius-Rode, +vóór 1540 (3).- Van wie :

II. Bertram BERLIJS, te Sint-Brixius-Rode 1540 (3), + Beigem vóór 1556 (4).- x Heijlwige CAPPOENS, te Brussegem in 1555 (5).- Van wie :

1° Heijlwige, meisenier 1534 (6), + Beigem vóór 1575 (4).- x N. van WESENHAGE
- x 2° Gooris van RODE, ib. in 1556 (4).- Van wie afstamm. in 1575 (7).

(2° Jan volgt III ?).

(3° Kathelijne, x Willem SMET, zoon van Laureijs, te Brussegem, en Bate van Herbosch,
+vóór 1591 (8) ?).

III. Jan BERLIJS, erflaat van Overbeke te Oppem 1574 (9), +vóór 1588 (10).- x Joanna de ROOVER, te Meise in 1572 (11), + na 1588.- Van wie te Brussegem in 1588 (10) :

1° Jan volgt IV.

2° Johanna, x Philips JACOBS.- Van wie afstamm. (12)

3° Kathelijne, x Anthoen KNOOP, te Wolvertem in 1616 (13).- Van wie afstamm. te
Wolvertem in 1637 (14).

IV. Jan BERLIJS, te Brussegem in 1588 (10), griffier daarna meier van Wolvertem 1608-35 (15), erflaat 1617 en meier 1629 van de laathoven van Groot-Bijgaarden ib. (16), + ib. 12 sept. 1636 van de pest.- x Anne van CAMPENHOUT, dochter van Steven, te Meise, en Kathelijne Parijs (17).- Van wie te Wolvertem in 1658 (18) :

1° Jan volgt V.

2° Joanna, °Wolvertem 4 april 1604, +ib. 13 april 1651.- x ib. 15 feb. 1626, Jeroom de HERTOGHE, zoon van Jan en Elisabeth Kieckens (19), te Imde, +vóór 1658, van wie afstamm. (20).- x 2° Gielis verEIJCKEN, cit. 1658.

- 3° Barbara, x Woivertem 13 nov. 1629, Peeter de GREVE.- Van wie afstamm. (21).
- 4° Louyse, +vóór 1658.- x Wolvtertem 19 feb. 1634 (22), Hendrick van HEMELRIJCK, zoon van Geeraert, schepen van Meise, en Margriet Puttemans (23), meisenier te Laken 1642.- Van wie afstamm. (24).
- 5° Martijne, x Frederick GRIETENS, +vóór 1658.

V. Mr. Jan BERLIJS, griffier van Wolvtertem, meisenier 1598 (25), +ib. 17 jan. 1657 (26).- x Marie van den DALE, cit. 1658.- Van wie te Wolvtertem in 1658 (18) :

- 1° Jan.
- 2° Frederick ook geheten Franchoys
- 3° Kathelijne, x Wolvtertem 16 okt. 1644 (27), Guillam van HEMELRIJCK, zoon van Geeraert en Margriet Puttemans voornoemd, °ib. 17 april 1623, meisenier ib. 1649.- Van wie afstamm. (24).
- 4° Louyse, x Jan van MULDER, zoon van Steven (28).
- 5° Joanna, x Peeter STORM.

(1) Jan LINDEMANS, Vlaamsche persoonsnamen (Turnhout 1944) blz. 93

(2) Maurits SACRE, Geschiedenis der gemeente Merchtem, 1904, blz. 107.

(3) Cijnsboeken abdij Grimbergen anno 1540.

(4) Sch.gr. Beigem nr 706.

(5) Sch.gr. Brussegem nr 1131.

(6) Stravers Merten Buelens en Wouter de Donckere.

(7) 1° Cathelijne van WESENHAGE, x Gillis de HERTOGHE.

2° Marie van WESENHAGE, x Coenraet van der HOEVEN.

3° Sebastiaan van RODE (onder de voogdij van Peeter van Roode en Christiaan van den Bossche).

(8) Sch.gr. Brussegem nr 1133.

(9) Jan LINDEMANS, Oude Brabantse geslachten nr 17 (1944) blz. 8.

(10) Sch.gr. Brussegem nr 1136.

(11) Sch.gr. Meise nr 5705.

(12) Minstens Steven JACOBS, meisenier in de Boschkant te Wolvtertem 1649.

(Stravers Hendrick en Merten Jacobs).

(13) Sch.gr. Wolvtertem nr 7750.

(14) Id. nr 7753 : Joos en Willemijntken KNOOP (die x Romboud van OBBERGEN).

(15) Sch.gr. Meise nr 5709. Hij wordt ook als meier gemeld in 1630 (sch.gr. Steenhuffel nr 6955)

(16) Sch.gr. Wolvtertem nr 7750-52.

(17) Leo LINDEMANS in Eigen Schoon & D.B. 1993 blz. 122.

(18) Sch.gr. Wolvtertem nr 7755.

(19) Zie onze genealogie Kieckens, te publiceren.

(20) Jan LINDEMANS, Oude Brab. gesl. nr 19 (1945) blz. 5.

(21) 1° Anne de GREVE, + Wolvtertem 12.12.1629.

2° Christiaan, cit. 1658.

3° Marie, cit. 1658.- x Christoffel de BLESER.

- (22) ft. Jeroom de Hertogh, Jan Berlis en Jan van Beveren.
- (23) Zie onze genealogie Putteman, te publiceren.
- (24) Leo LINDEMANS in Eigen Schoon & D.B. 1995 blz. 69.
- (25) Str. Merten van Campenhout en Hans van de Coutere.
- (26) "Qui tribus annis ante mortem percussus est a deo schrevel (?)" ("die drie jaar vóór zijn dood verwond werd door deo schrevel (?)").
- (27) ft. Jan Berlis en Jan van Bever.
- (28) Moet kunnen aangeschakeld worden bij Jaak OCKELEIJ, Oude Brab. gesl. nr (1973).
51 en Jan LINDEMANS, Id. nr 15 (1944).

UIT HET VERLEDEN

De A. Van Doorslaerlaan, die van aan de kerk naar beneden, langs de tuinwijk naar de Kapellenhoek en de Kaarlijk loopt, heette vroeger de "Pastoorsberg" : daar lag immers de pastorie. Het is een mooi oud gebouw, nu het gemeentehuis. Dit gebouw, bijna een kasteel met groot park en vijver waar de jongeren mochten vissen, was stevig ommuurd. De muren vooraan werden afgebroken om er een broodnodige parkeerplaats aan te leggen. Ik, als kind uit de jaren twintig, heb heimwee naar die tijd, toen we met schroom aanbelden en de meid van de pastoor ons vriendelijk binnenliet. De eerste pastoor die ik me als kind herinner was Jozef Cools.

In de oude parochiezaal, toen gelegen in de Limbosweg, hadden, buiten toneel en vergaderingen van jeugdorganisaties, jaarlijks twee feesten plaats. Op 19 maart, het feest van Sint Jozef, vierden wij onze pastoor en op het einde van het schooljaar had de prijsuitdeling plaats.

In het "patronaat", zoals wij de parochiezaal noemden, waren wel wat stoelen voorhanden, maar voor de speciale gelegenheden haalden wij stoelen bij De Waet en bij De Donder.

De familie De Waet woonde op hun boerderij, nu de Drijtoren genoemd en werd eigendom van de familie Van Gijssel.

De familie De Donder woonde aan de Krogstraat en had een grote feestzaal, waar onder andere fanfares hun jaarlijks "teerfeest" hielden.

De Krogstraat, die ook naar beneden loopt, kwam misschien aan haar naam omdat de mensen moesten "krochen" om de berg op te geraken.

In Meise hebben wij, buiten de A. Van Doorslaerlaan de Krogstraat nog "Den Blauwenberg" en hogerop liep er ook nog een straat bergaf, de "Manke Vos".

Toen bij die twee gebeurtenissen, het feest van de pastoor en de prijsuitdeling, de stoelen moesten aangehaald worden, werd dat gedaan door de kinderen die te ver van de school woonden om 's middags naar huis te gaan en op school bleven "ineten" zoals dat genoemd werd.

Jong en uitgelaten, met een stoel boven ons hoofd, volgden wij dan van bij De Waet een lange moeilijke weg langs de tramsporen. Die liepen vanuit Grimbergen langs de Vilvoordsesteenweg om links af te slaan naar de Koninklijk Kasteeldreef. Een gemoedelijk trammetje bracht tamelijk veel mensen ter bestemming ofwel naar Meise ofwel naar Grimbergen.

Naast de hoeve "De Waet" stond toen een romantisch kasteeltje waar verschillende brede trappen naar de ingang leidden en waar twee grote leeuwen in arduin statig de wacht hielden. Het mooie gebouwtje werd destijds bewoond door de familie Linster. Een van mijn vele tantes hielp daar toen in het huishouden en op een keer kreeg ik als kind van een jaar of acht een grote Sint-Jozef uit witte kalk. Fier en met veel moeite droeg ik hem naar huis of dat was toch de bedoeling, maar toen ik de rails overstak om rechts de weg naar Limbos in te slaan viel ik met mijn zware heilige Jozef. Met veel tranen keek ik naar de witte brokken krijt die overal verspreid lagen. Wij konden deze dan toch nog gebruiken om lijnen te trekken voor ons "perkhinkelen".

Nu ben ik afgedwaald van ons echt karwei "stoelen aanhalen". In ieder geval was de weg naar De Waet tussen groen, bomen en langs de tramsporen de plezierigste omdat wij met die stoel, boven ons hoofd, heel voorzichtig moesten zijn om toch maar niet te vallen. Ondanks die moeilijk te begane weg kwetterden en giechelden wij gelijk een bende wilde parkieten. De familie De Donder woonde dus aan de Krogstraat en als wij daar stoelen moesten halen vonden wij de weg naar het "patronaat" niet ver genoeg omdat ons plezier dan te kort was. Toen de stoelen ter bestemming waren beloofde de keukenzuster ons met, aan een paar grote kommen, gelijk varkentjes de overschotten van hun middageten te laten uiteten. Na ons sleuren met de stoelen in de toen nog zeer gezonde lucht, smaakte het ons nog ook !

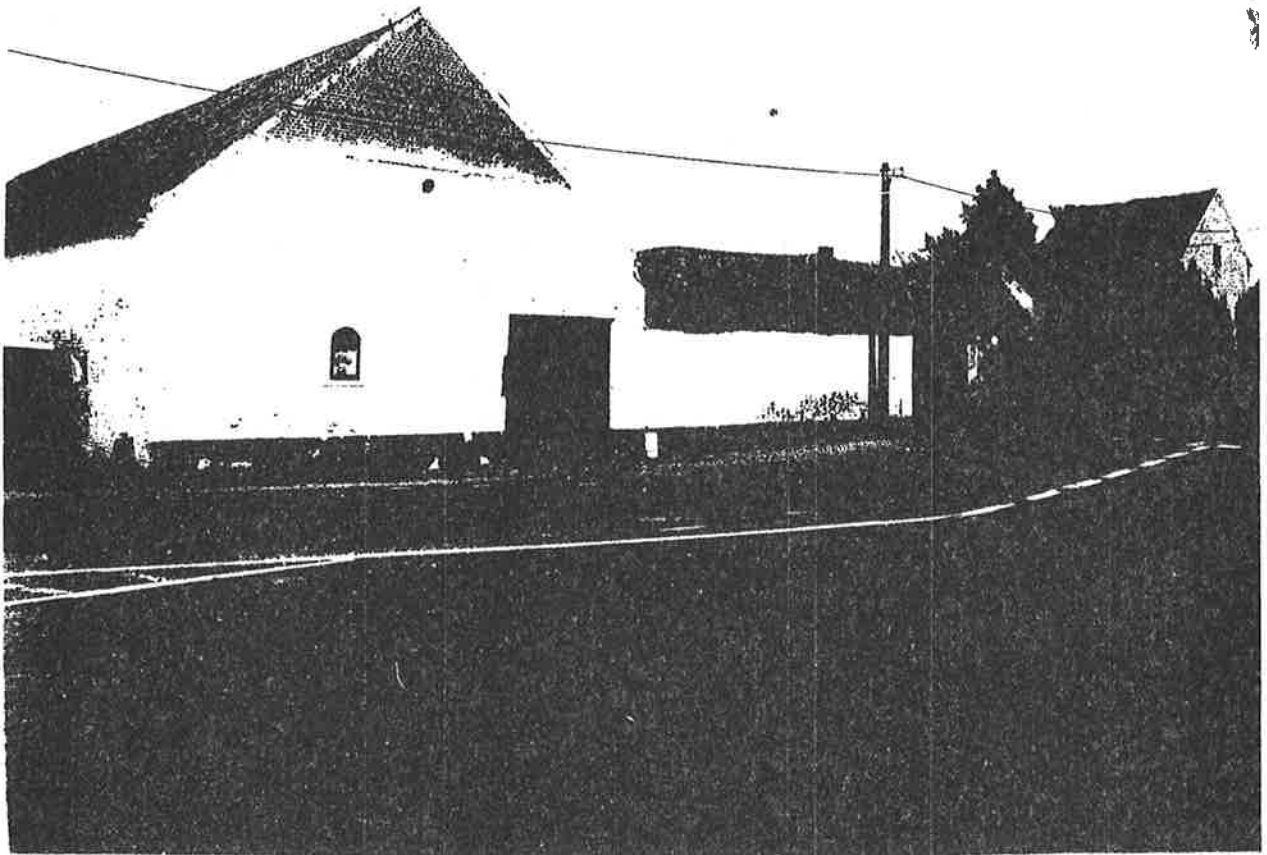
als kind van toen
langs veld en groen
of sneeuw en ijs
spelenderwijs
naar kerk of school
lachend leven.

Florence Verbaanderd

HET HOF TE STEEN

Met volkomen zekerheid kan men er van uitgaan dat dit hof in de veertiende eeuw eigendom was van Gielis van Ophem en dat het door zijn kinderen aan Walraven van den Berghe, verkocht werd, die zoals reeds vermeld, de enige erfgenaam was van de nalatenschap van zijn moeder Elisabeth van Ophem, van zijn moederlijke grootvader Jan de Visschere van Ophem en van Gielis van Ophem, de oom van zijn moeder.

Walraven van den Berghe, die met zijn echtgenote Catharina van

Wachelgem geen kinderen had , maakte in 1413 een testament op . Hij schonk aan de kinderen van zijn zuster Marie met van der Balct gehuwd , namelijk aan Walraven en Jan van der Balct , een deel van zijn goed te Oppem, bepalende dat zij “ hebben ende behouden selen voren ute t' hoff te Ophem gelegen, dat vercregen was thegen Gielis kinderen van Ophem metten steenhuysen ende bogaerden , d'water daer achter gelegen ende de wyngaert daer vore..... “ . Dit wijst erop dat dit goed oorspronkelijk deel uitmaakte van het Hof te Ophem ; wat zou anders het woord “ ute “ betekenen en waarom zou het hier gebruikt geweest zijn?

Gedurende twee eeuwen zal dit hof in bezit van hun afstammelingen blijven ; eerst bleef het onverdeeld , namelijk nog in 1532 tussen Philips van der Balct , zoon van wijlen Walraven van der Balct enerzijds en Jan van der Balct , zoon van Jan van der Balct anderzijds .

Toen werd het hof beschreven als “ een winhof met huizen, schuren, stallen edificien te Ophem geheten t'Hoff te Steene “ .De erbij horende landerijen waren gelegen op de Hasselberg , op Wernergem (misschien verschrijving voor Wevelghem) achter het voornoemd hof, tegen s'heerenstraat, op den Hert , op den Buekenbos (tussen het Klooster van Bijgaarden en het Klooster van Dielegem) , op Foxemberveld, op het Ophemcouter, op het Cruiswinkelveld „ den achtersten Moorsel, een bosch den Heybosch ; de beemden en eussels waren” aan de Heybosch “ , de Westerbeemd, het Kalvereneussel .

De wijngaard was ongeveer drie dagwand groot en gelegen tussen de goederen van Michiel van Ophem en de goederen van” het Geesthuis van Ste Goedele “. Een vijver” , ongeveer een bunder groot, paalde aan het hof en aan de goederen van Michiel van Ophem. Het hof bevatte in 1532 24 bunders land, 4 bunders weiden , een wijngaard van 3 dagwand en de vijver van 1 bunder. De reeds in 1413 vermelde wijngaard en vijver bestonden dus toen nog.

Opvallend is wel bij de beschrijving van de ligging van deze percelen, dat deze voor een groot deel aan de gronden van Machiel van Ophem paalden ; dit is een aanwijzing op een vroegere verdeling van het Hof te Ophem en van de erbij horende percelen grond.

Ursula van der Balct huwde Willem Matens die reeds in 1573 overleden was ; zij had verschillende kinderen ,onder andere Willem en Margriete Matens toen meerderjarig en Jan, Margriete en Anne Matens toen nog minderjarig . In 1572 was het hof aan Aert Van de Couter verpacht geweest tegen 15 zakken 3 sisters rogge en nog andere vruchten.

Voor de schepenen van Brussel vond op 5 februari 1582 de verdeling plaats van de nalatenschap van Willem Matens en van Ursula van der Balct en o.a. van het Hof te Steene te Ophem, waarbij vermeld werd dat de gebouwen vernield geweest zijn behalve de toren die enkel beschadigd werd ; het werd aan Margriete Matens begijne te Brussel toebedeeld die op 12 september 1586 het hof aan Jan Matens haar broeder afstond. Op 12 mei 1593 bevestigden de schepenen van Brussegem dat “ een pachthoff toebehoirende Jan Matens geheeten den Steen “affgebrandt “ geweest is , waer men plach vier peerden te houden “ - “ Item noch een hofstede der selven Matens toebehoirende geheeten den Wijngaert “ .³⁶

In 1606 wordt Jan Matens als belastingsplichtige vermeld . Hij moet enkele jaren later overleden zijn want bij de telling van 1621 leest men “ Het speelhuys van de erffgenaemen wijlen Jan Matens geheeten den Steen : 2 schouwen “ . De pachter van het hof schijnt wel Aert Van de Couter geweest te zijn.³⁷, die in 1606 en 1621 een voorname pachter te Oppem was en die reeds in 1572 als pachter van dit hof werd vermeld.

In 1623 wordt het hof als volgt beschreven “ een steenen hoff mette messie, huysen , schueren , stallen , coolhove , metten gebruycke van de steenen borreputte daerachter aen gelegen - 95 roeden groot , tot Ophem gelegen , palende oigstwaerts aen de straete, suytwaerts aen het steenuyssel aldaer, westwaerts aen den vijverdam oft gracht aldaer en noordwaerts aen den boomgaert gemeenlijk geheeten den steenen boomgaert “ .

Het werd toen openbaar te koop gesteld door Anna Caers, een dochter van Anna Matens en aan Peeter van der Schueren en zijn echtgenote Laurentia Jacobs, “afgaande “ pachters van het hof te Amelgem toegewezen. ³⁸ Meester Marcus van der Reest, zoon van Cornelis , was door aankoop van de erfgenamen Matens eigenaar geworden van “ een steynen thoren met sijne toebehoirten , van den Steenboomgaert , den Moorselbosch en het Heyeneussel “ ; hij liet deze goederen op 13 januari 1622 openbaar verkopen en Peeter van der Schueren was

36 - ARA - Schepengriffie Brussegem - nr 1272.

37 - ibidem - " cohier van de schouwen " - nr 1215.

38 - ibidem - nr 1215 (lastenboek en proces-verbaal van toewijzing) en nr1145 , f° 118 -

de koper³⁹ . Deze laatste kon ook nog andere labeurgronden van andere erfgenamen Matens kopen.⁴⁰ Op 15 mei 1625 , kocht Peeter van der Schueren ook nog het hof t'Suet in de parochie van Ossel .

Peeter van der Schueren , oorspronkelijk Schuerman geheeten , was rond 1598 met Laurentia Jacobs uit het hof te Hellebeeke te Oppem gehuwd en hun vijf eerste kinderen werden tussen 1599 en 1610 allen te Grimbergen gedoopt.

Zij hadden nog vier jongere kinderen ; deze werden te Oppem tussen 1613 en 1621 gedoopt . Hieruit volgt dat Peeter Van der Schueren van Grimbergen afkomstig was en dat hij rond het jaar 1611 zich te Oppem op het Hof te Amelgem met zijn gezin was komen vestigen ⁴¹ . Er was trouwens reeds in de vorige eeuw een familie van der Schueren, waarschijnlijk Peeter's ouders en voorouders, te Oppem gevestigd geweest.

Als pachter van Amelgem , het voornaamste pachthof van Brussegem , werd Peeter van der Schueren aldaar tot schepen genoemd. Hij overleed reeds op 6 september 1627 en op 23 maart 1632 werd de verkoop gehouden " tot Ophem op de hoeve genoempt ten Steene " van zijn" meubelen ende bestiaelen" ; deze bestonden uit 4 varkens ,10 koeien ,4 paarden en 1 veulen. Dertig jaar later gebeurde dit eveneens na het overlijden van Laurentia Jacobs zijn weduwe (op 19 april 1661) : haar kinderen en kleinkinderen beslisten de " publiecke vercoop met stockslagh van alle meubelen ende bestiaelen ten sterfhuyse desselfs gelegen alhier binnen Ophem ten Steene " : 5 koeien , 1 rund , 2 varkens worden als vee vermeld .⁴² Peeter van der Schueren en zijn echtgenote werden binnen de kerk van Oppem begraven,waar hun zerksteen met een lange opschrift nog bestaat ,waar onder andere aan de door hen gestichte jaargetijde in de kerk van Ophem wordt herinnerd.

³⁹ - ibidem - nr 1215 - akte van 13-1-1622. met handtekening van Peeter van der Schueren.

Een beschrijving en studie van en betreffende deze toren verscheen in het werk van Frans DOPERE en William UBREGTS " Het Donjon in Vlaanderen " bl. 58 , 59 , 137 en 147- Gemeentekrediet van België - 1991.

Het hof met de toren worden ook in het werk " Bouwen in Vlaanderen door de eeuwen heen " beschreven .(Deel 2 n , bl. 90-91) - Inventaris van het Cultuurbezit in België - Architectuur - Vlaams Brabant - Halle-Vilvoorde

⁴⁰ - ibidem - nr 1144 , f° 48 - namelijk een stuk land van 1 bunder 54 roeden op het Foxembergveld onder Ophem, palende suytwaerts aen s'heerenstraete en een stuk land van 1 bunder 15 roeden op den Achtersten Moorsel onder Ophem , geheten " den Dweersbunder " .

⁴¹ - Antoine de van der SCHUEREN - " De kinderen van Peeter Schuermans / van der Schueren en Laurentia Jacobs : Peeters voorvaderen " - de Middelaar - nr 288 (1993) bl.334 en volg.

⁴² - ARA SGB, nr 1218 - 5 mei 1661

Hun opvolger op het Hof te Steene was Judocus Van der Schueren (overleden te Oppem op 18 april 1668). Deze was met Barbara Walravens gehuwd die op 14 april 1690 voor notaris Rousseau haar vruchtgebruik over de goederen van haar echtgenoot aan haar drie kinderen afstond, waarna deze, met name Philips, Judocus en Maria-Barbara Van der Schueren deze goederen onder mekaar verdeelden.

De erfgenamen van Jan Matens bezaten nog andere goederen, namelijk deze die in bezit kwamen van Michiel Diertijns, huidevetter en oude rentmeester der stad Brussel, zoon van Bernard Diertijns en van Joanna Matens; deze was onder andere eigenaar van een "speelhuys" in 1621 vermeld en van een pachthoff met huisingen, messinghe, schuur, groot 3 dagwand 70 roeden, het "Suythoff" genaamd met een doolhof en een "vloge"; het paalde met twee zijden aan de straat en ten oosten aan de voetweg naar Wolverthem en komende tegen de "Diertijt", een boomgaard tegen den Doolhof, goederen die zij in 1653 in 25 loten openbaar lieten verkopen.⁴³ In 1621 was de boerderij aan Peeter van Humbeek verpacht.⁴⁴

Bij de meting van de bancke van Bruysseghem in dit jaar uitgevoerd werd bevonden dat Machiel Diertijns eigenaar was van 4 bunders 3 dagwand 83 roeden land en van 4 bunders 93 roeden weiden. De erfgenamen van Hendrik van der Schueren werden bij deze telling ook vermeld en waren vermoedelijk de volgende eigenaars geworden.⁴⁵ Deze laatste had inderdaad een lening van 8000 guldens op 6 juni 1662 moeten aangaan. Waren aldus bezwaard "een hoff met messinck, huysse, schuere, stallen, vloeghe, borreput, coolhove achter de schuere, alles 1 dagwand 30 roeden groot tot Oppem, komende ten Oosten tegen "het Raepcruytveld", ten Zuiden en ten Westen de straat en ten Noorden "den Suythoff, den Doelhoff ende de Diertijt". Andere stukken waren ook bezwaard.

Uit dit alles blijkt dat het oorspronkelijk Hof te Steene ook verdeeld geweest is door de erfgenamen van Jan Matens in het begin van de 17de eeuw: in 1621 waren er twee speelhuizen: "den Steen" enerzijds en het Suydhoff of Diertijt met een vleuge en een doolhof anderzijds. Doch alle beiden kwamen later

⁴³ - ARA Schepengriffie Brussegem - nr 1217 - 29-5-1653 en 13-11-1653

⁴⁴ - ibidem - nr 1215 "Peeter van Humbeek en sijn meester van de Diertijns"

⁴⁵ - ibidem - nr 8511 bis f° 126.

in het bezit van de familie van der Schueren.

Op de figuratieve kaart van de gemeente Brussegem (van 1679) werd het Hof te Steene afgebeeld alsook in het Kaartboek van de Abdij van Grimbergen (van 1699). De hoevegebouwen zijn er duidelijk te zien alsook een torenhuis met schaliën bedekt , ten noorden van het pachthof.

In de 18de eeuw , was eerst de Eersaeme Philippus Van der Schueren, echtgenoot van Maria van Hamme de eigenaar van het Hof te Steene. Zij kochten nog andere goederen, hetzij het Hof ten Berge te Oppem en een stuk land van 10 dagwand, eertijds boomgaard geweest, tegen de Maelbeek(31-12-1714) , een weide van 10 dagwanden en enige roeden " Het Heyssel " onder Ossel gelegen, vroeger eigendom van zijn vader Judocus van der Schueren wiens nalatenschap in 1690 werd verdeeld (30-3-1716) ,alsmede een stuk land van 10 dagwand op de "Moorsel " (5-9-1720) , het " Onsbosch " onder Ossel groot 1 dagwand (23-12-1723)⁴⁶ .In 1719 was hun pachthof reeds met een hypotheek bezwaard voor een rente van 3000 guldens kapitaal en in 1743 hadden ze zelf een lening aangegaan bij de griffier Dominicus t'Serraerts⁴⁷ .

Op 20 februari 1738 maakten Philips Van der Schueren en zijn echtgenote hun testament waarbij de massa van hun goederen aan hun kleinzoon Philips Van der Schueren werd overgelaten. Hun oudste zoon Judocus Van der Schueren ,vader van deze laatste ,was toen reeds overleden ; hij was de oudste van acht kinderen. Dit testament werd te Brussel voor twee advocaten verleden, doch er werdt erin vermeld dat de erflaters te Oppem in " het Hof ten Steene " woonden.

Philips van der Schueren was de echtgenoot van Maria Anna Van Hamme . Op 12 september 1748 verkochten zij aan hun zoon Carel van der Schueren , nog ongehuwd , het hof, met schuur, stallen en andere edificieën met beplantingen groot 3 bunders 3 dagwand , doch zij behielden zich het recht voor hun levenslang de kamer naast de toren te betrekken. De " eersaeme " Philips van der Schueren overleed te Oppem op 29 januari 1752.

Zijn reeds genoemde zoon Carel Van der Schueren huwde weldra Anna Maria van den Moortel ; hij kocht later nog enkele gronden van zijn ouders, het overige van het " Onsbosch" en landerijen op de " Grote Cabbeek " te Ossel,waarvan hij reeds de twee derden bezat , en nog andere goederen aan

⁴⁶ - ibidem - nr 1174 akte van 5 september 1720.

⁴⁷ - ibidem nr 1174 akte van 12 september 1719 (overdracht van de rente) en nr 1180 akte nr 65 .

verschillende eigenaars ⁴⁸ . In 1754 had Karel van der Schueren een kapitaal van 7000 guldens ontleend en had het pachthof " met den thoren " met een hypotheek bezwaard ⁴⁹.

Tussen 1758 en 1765 voerde hij alsmede Elisabeth van Daele, weduwe van Philip Van Hamme , eigenaar van het hof achter de kerk van Ophem , een geding voor de schepenen van Brussegem, tegen Bartholomeeus Van Humbeeck , de pachter van de heer Sebastien Huysman op het Hof te Hellebeek , aangaande " de feytelijkheden bij hem begaan van te rijden met waghens ende peerden, ploegen, eghden etc over sekeren voetwegh genoemd " den groenen wegh " tusschen het putblock...loopende naar Rode " .

Eiseres liet toen door landmeter Everaert in 1759 een figuratieve kaart opmaken waarop de drie pachthoven rond de kerk van Ophem worden geschetst , alsook het hof te Hellebeek.⁵⁰

Carel van der Schueren had enkel twee kinderen en verbleef te Oppem op het Hof, waar hij op 27 juni 1772 met zijn echtgenote hun testament door notaris Van Malderen uit Wolvertem lieten opmaken. Zij wensten zoals hun ouders in de kerk van Oppem te worden begraven.⁵¹

Zij werden op het Hof te Steene door de echtgenoten Philippe van der Schueren en Maria de Pauw (vermelding in 1778) opgevolgd . Philips Van der Schueren was schepen van Brussegem in 1795 . Zijn erfgenamen verbleven te Asse en verkochten al hun goederen onder Oppem aan Mevrouw Marie-Madeleine Popelaire, echtgenote de Succa, verblijvende te Brussel (1765 + 1848) . Buiten de gebouwen van het hof te Steen bezat deze 30 bunders land en weiden welke zij op 26 november 1834 aan Anna van Molle weduwe van Petrus Verhaegen voor een termijn van 18 jaar verpachtte mits een jaarlijkse pacht van 1975 frank.

In 1835, omvatte het hof volgens het kadaster 23 hectaren 13 aren in 29 percelen verspreid. Reeds voor 1855 kwamen deze goederen (toen 27 hectaren 88 aren) door erfenis aan ridder Josse van Male de Ghorain toe . Hij was provinciaal inspecteur voor het lager onderwijs , weduwenaar van Lili Popelaire de Terloo (de nicht van voornoemde Mevrouw de Succa) en woonde te St Jans

48 - ARA SGB nr 1182 akten nrs 15 , 43 en 44 en nr 1183 akte nr 30.

49 - ibidem nr 182 akte nr 54

50 - ARA - Familiefonds Jolly, nr 154

51 - Alle gegevens betreffende de 18de eeuw worden uit het archief (1714 - 1838) van het Hof berustend bij de schrijver, alsmede uit de parochieregisters van Oppem geput.

Molenbeek . Later bleef het hof in handen van zijn afstammelingen ; eerst van zijn ongehuwde dochter Yolande van Male de Ghorain en in 1927 van zijn kleinzoon ridder Waleran van Male de Ghorain , verblijvende op het kasteel te Grotenberge (Oost-Vlaanderen). Ridder Ferdinand van Male de Ghorain, kleinzoon van deze laatste,was de laatste van zijn familie die het Hof te Steene in eigendom bezat .Tot enkele jaren geleden ,was het nog steeds aan de familie Verhaegen verpacht.

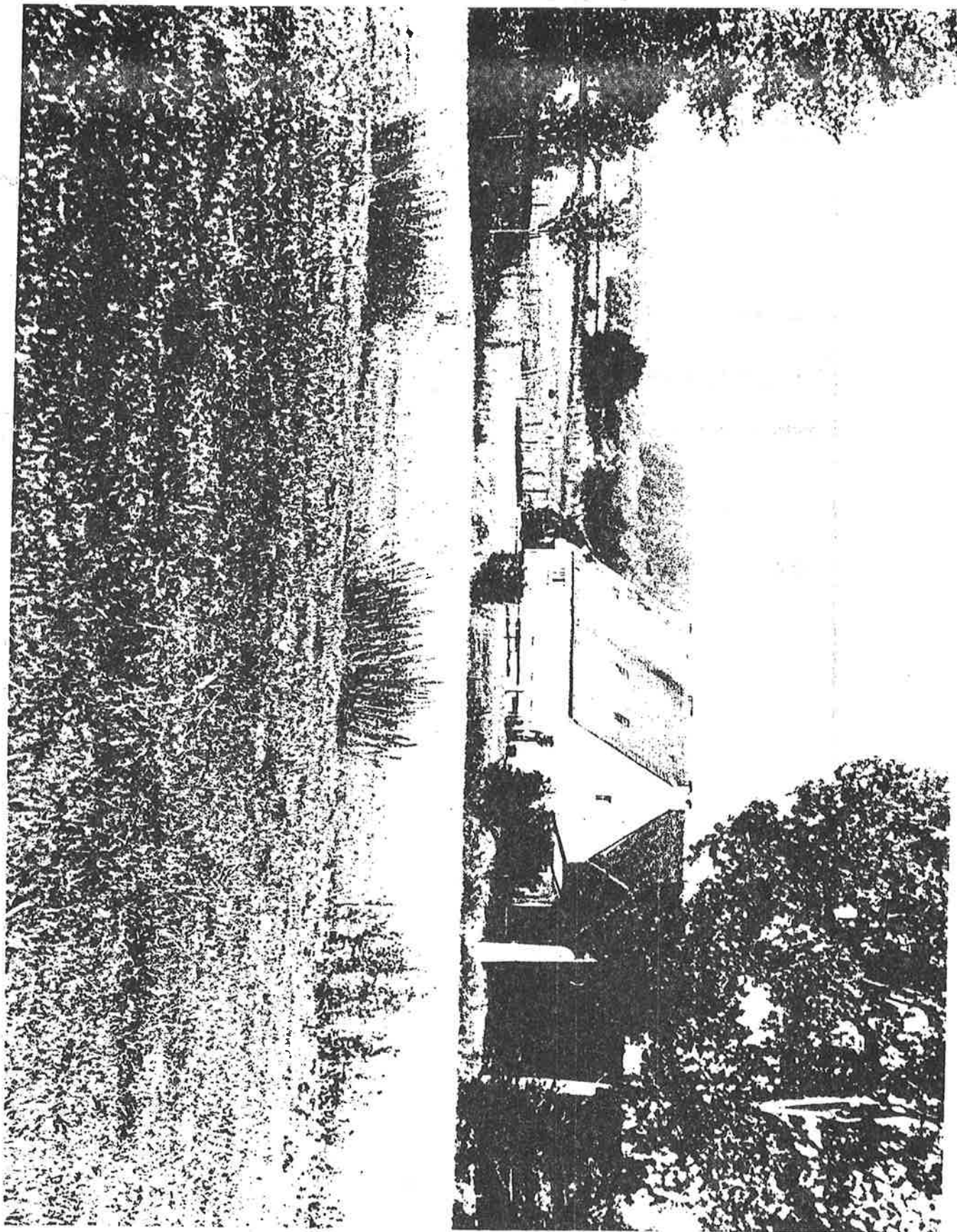
De labeurgronden en weiden waren in 1835 te Oppem op de Voorste - en de Achterste Moorsel, op de Steenmoorsel, de Beurte, het Kruisveld, de Hasselberg en de Klepper gelegen . Zoals dit voor het Hof te Ophem het geval was, bevatten veel van deze percelen een nogal grote oppervlakte, d.i.meer dan 1 hectaar ,wat evenens op een zeer oude indeling wijst.

Er valt heden ten zeerste te betreuren dat de toren of donjon aan wie het hof zijn naam te danken had, derwijze verwaarloosd werd, dat dit merkwaardig en buitengewoon gebouw - althans archeologisch beschouwd - zodanig vervallen geraakte dat het om zo te zeggen niet meer te herstellen of uit een definitief verval te redden zou zijn ⁵² .

J. Anne de Molina .

⁵² - Frans OPERE en William UBREGTS - "De Donjon in Vlaanderen - Architectuur en wooncultuur" Gemeentekrediet van België - bl. 58,59,137, 147 met foto's .Hier vindt men een gedetailleerde studie aan dit torenhuis of woontoren in 1991 gewijd .

zie ook Inventaris van het cultureel bezit in België - Architectuur - deel 2 n - Vlaams Brabant - Halle-Vilvoorde , (1975) bl.890 - 91 .

Oppem : Hof te Heelbeke 1/9/1995
Foto : Achiel Jacobs

TOPONYMIE MEISE - OPPEM - RODE

Boelsblock	<p>H.C. 1548 - 1/2 b.... in een block, geheten Boelsblock tusschen den Lindencouter in deen zijde en de Clippersputte in dandere Z.B.</p> <p>1615 - eenen block geh. Boelsblock tegen den Lindecouter en clipperstraete</p> <p>S.A. 5711 - 13.4.1612 rente 1/2 b. 16 r. Buelsblock aan Lindecouter en Schepersputte.</p> <p>5751 - 31.8.1762 bezit krankzinnige Gill. De Boeck, 1/2 b. Boelsblock, Brussegem voetweg Hasselt - Wolvertem aen Clepperstraete</p>
Boeykensbosch	<p>H.C. 1522 - aen boeykensbosch aent veldeken bij Berckmans Z.B.</p> <p>S.A. 5697 - 13.4.1522 rente land aen Boeykensbosch</p>
Boeckweitvelt (Nieuwenrode)	<p>H.C. 1586 : het Boeckweyd velt aen 2 linden</p> <p>S.A. 3474 - 20.1.1556 plantrecht bosschen Boeckweyde velt.</p>
Boelpaepstede (Nieuwenrode)	<p>H.C. 1531 - hofstadt ter tsheerenstraete ex uno et sboelpapenhoff ex altero. Z.B.</p> <p>S.A. 5751/57 - 27.4.1746 Erven Silverans verkopen coren op de Boelpaepstede</p>
Bogaard	<p>H.C. 1485 - ofte bogaertcautere comende metter inde aende roest Z.B.</p> <p>1510 - ofte bogaertcouteren mei eynde aen de ruest Z.B.</p> <p>1540 - in de Muelnberchstraete teghen den boghaerden cauter Gr.</p> <p>1525 - op den bogaertcautere...metten drij syden aen het Heymbecken velt Z.B.</p> <p>1609 - te....St.Br. Rode opt velt geh. den Bogaerden couter</p> <p>S.A. 5694 - Schepenbrief 16.4.1510</p> <p style="padding-left: 40px;">1 dw. Bogaerde couter</p> <p>5698 - Uitwinning 22.9.1534 - 1 1/2 dw. Bogaerdecauter aen Roestbernt</p> <p>3474 - 1540 Cyns op straete Heymbekeveldt - Meulenbergh en Bogaerdencouter</p> <p>S.A.B. 1621 Cijnsboek Oranje Rode : Roelandt van der Heyden 1/2 b. Bogaerde Veldekens op Bogaerde Couter 3 1/2 st.</p> <p>S.A. 5715 - 19.1.1643, rente hofstede Rode, weg Neerhem - Wolvertem - Heymbeekveldt en Boomgaerdencouter.</p> <p>S.A. 5715 - 19.1.1643, rente hofstede Rode, weg Neerhem - Wolvertem - Heymbeekveldt en Boomgaerdencouter</p> <p>5717 - 9.4.1663, rente 3 dw. 6 r. boomgaard den Boeckkeusel aen Rollebeeckbosch en Hoogen Bogaert</p> <p>S.A. 5740 - 16.11.1671 - executie 3 1/2 dw. Boomgaerdencouter 400 g.</p> <p style="padding-left: 40px;">15.2.1667 idem. 3 1/2 dw. Bogaerd couter aen Heymbeekveldt.</p> <p>5725 - 20.6.1671, 1 dw. Bogaerdecauter te Rode.</p> <p>NOT. 6736 - 1730 erf. Heymbeekveldt aen Meulenbergh en Bogaerdecauter - Rode 4.12.1795 - bij de Vier Eycken, genaemt Bogaerdcauter</p> <p>36393 - 30.11.1835 land Bogaerdencouter bij de Vier Eycken, Meysse en iets Wolvertem 67 r. 28 e.</p> <p>36358 - 1817 verdeling Leemans = Bogaerdencouter ofte Asput.</p>

Boomgaert (Nieuwen - Hoogen-Grooten)	<p>S.A. 5704 - 27.1.1573, goederen 2/3 van eussel of boomgaert den Nieuwen Boomgaert 1 dw. 86 r.</p> <p>S.A. 5709 - 13.10.1609 goederen 1 dw. 86 r. eussel of boomgaert den Nieuwen Boomgaert.</p> <p>NOT 36379/bis 1830 weyde de Boomgaertt tegen de zoogenaemde Manke Vos.</p> <p>36387 - 4.7.1833, verloop graan Hoogen Boomgaerd, gras van den zogenaemde Boomgaerd 't Hasselt met genot tot St. Eloy.</p> <p>36387 - 4.12.1833 houtkap Crokaert Rode, Grooten en Klijnen Boomgaert van hoeve</p> <p>36430 - 1849 Houtkap Formanoir Grooten Boomgaert</p> <p>33430 - 1856 Houtkap Formanoir Cleynen Boomgaert</p>
Bongersblock	S.A. 5728 - 9.1.1692 , goederen 1 b. 37 r. op Heerstraete Bongers Block
Borghveld	<p>S.A. 5694 - Schepenbrief 14.4.1465 lant Borchvelt - Rode</p> <p>5698 - 9.1.1533 Deylinghe Idw Borghvelt Rode</p> <p>C.O.O. 656 - 7.7.1586 1/2 b. gekocht door de douarière van Grimbergen Verb II omvat Hof te Rode</p> <p>S.A. 5709 : - 1606 Lotinghe 1 dw. het Lange Dachwant Borchvelt</p> <p>5692 - Juli 1758 Petrus Schroyens = geen stichel in Borchveldstraat</p> <p>5720 - 17.6.1726</p> <p>Caertboek 1717 - IX - 8 - Berghes lant genaemd 't Borchvelt Popp. - achter Hof te Rode</p>
Boreussel	<p>S.A. 5698 - 4.10.1533 Goederen 1/6 van 1/2 eusel = Boreussel</p> <p>5734 - 22.4.1741 Goederen 1 1/2 dw. tegen Landbeke, boomgaerd Borhessel op last 12 jaar - jaargetijde Stallaert</p> <p>NOT. - 12180, - 1793, pachthof 5 dw. 6 r. Hasselt aen Crochstraete aan Borreheussel en baan Asse.</p>
Bosbeek (andere naam voor Birrebeek)	<p>S.A.B. 1621 - Cijnsboek Oranje 1543 Rode : Stoffel Machiels 3 dw. aen Geetsbosch van Boschbeke aen de Stichel opt Middelveld</p> <p>NOT. 36384 - 1832 land 49 r. 31 e. de Bosbeke aen Bosstraete</p>
Grooten Bosch (Nieuwenrode)	<p>H.C. 1540 - den Grooten Bosch - Caert Gr.</p> <p>K.A.B. 24514 - Kerk Rode verkoopt</p> <p>11.1.1727 voor 53,- 15 heesters met onderhoud</p>
Bosservelt	<p>S.A.B. - 1051 - Van der Ee - Bosservelt aen 't land van Bouchout tegen Brusselstraete 2 dw.</p> <p>S.A.B. - 29.4.1553. Jan van der Ee rente op 3 dw. Bosservelt neven goederen van Bouchout aen weg naar Assche.</p> <p>- 13.2.1579 - rente op Jan vander Ee - 6 dw. Bosservelt.</p> <p>- 2.9.1610 Jan vander Ee beleent 5 dw Bosservelt</p>

(wordt vervolgd)

E. Van Hemeldonck

KORT GENOTEERD

Op de cultuurbeurs van 18 tot 20 oktober te Wolvertem was Berla tegenwoordig met een infostand, die heel wat belangstelling genoot. Onze erevoorzitster mevrouw Van Hemeldonck was bij de gelauwerde cultuurlaureaten met bijzondere verdienste voor haar jarenlange onvermoeibare inzet voor de heemkunde. Ons aller gelukwensen !.

Heemkring Soetendaelle van Merchtem vierde zijn 25-jarig bestaan met een jubileumuitgave van het boek "Merchtem ons dorp". Het is een prachtig boek, een bloemlezing, kijk- en leesboek "voor elk wat wils", met talrijke illustraties. Er is hard aan gewerkt maar het resultaat is gewoonweg schitterend. Het eerste deel werd voorgesteld op 8 november, het tweede volgt in november 1997. Proficiat aan alle medewerkers !.

Tijdens de Open Monumentendag stond Meuzegem in de kijker, met o.m. de oude pastorie, het windmolenhof en de kerk met haar merkwaardig orgel en Augsburgs zilver. Leden van Berla verleenden ook hun medewerking, o.m. met teksten en een tentoonstelling over de post van Turn en Tassis.

De lezingen van het Centrum Voor Brabantse Geschiedenis staan dit seizoen in het teken van "Brabant in de 19de Eeuw" Ze worden weer gehouden in de gebouwen van de K.U.B. te Brussel, telkens op zaterdag van 14.30 tot 17.00 uur.

14 dec. : Peter Scholliers, over "Een vijand die men kennen moet", vertogen over de alcohol in de 19de eeuw.

18 jan. : Jeffrey Tyssens, over " De Belgische vrijmetselarij in de 19de eeuw", processen van politisering en depolitisering.

1 feb. : Juul Hannes, over "De vermogensopbouw in Brabant (Brussel) in de jaren 1830-1914".

15 feb. : Emile Lamberts, over "Kerk en moderniteit in het aartsbisdom Mechelen".

1 maart : Luc van Eeckhoudt over "Brusselse faiënce " (18de- 19de eeuw).

15 maart : Een monumentenwandeling door Brussel: tweemaal geschiedenis voor de prijs van één. Onder leiding van Roel Jacobs.

ASLK
we doen met u mee

**hoogstraat 1
1861 wolvertem
tel. 269.00.40**

**boechtstraat 21
1860 meise
tel. 269.08.93**

berla wordt gesteund door

**zakenkantoor bogaerts
boechtstraat 15 - 1860 meise
tel. 02/269.99.70**

**DE BANK
DIE JE
RUIMTE GEEFT.**

Ruimte geven is openstaan voor ieders plannen en projecten en ze helpen realiseren. Ruimte geven is mogelijk maken wat onmogelijk lijkt. In bankzaken maakt dat een wereld van verschil.

**f. de weerd
nieuwelaan 110
1860 meise
tel. 269.01.63**